

วิถีของพระสงฆ์ในการปรับตัวยุค NEW NORMAL

THE WAY OF MONK TO ADAPT IN THE NEW NORMAL

พระครูสังฆรักษ์ศุภกัญญ์ ภูริวัฑฒโน *

Phrakrusangkarak Supanat Puriwatanano

Received: 2021-10-01

Revised: 2021-12-22

Accepted: 2021-12-31

บทคัดย่อ

ในสภาวะปัจจุบันการดำเนินชีวิตของพระสงฆ์ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอันมากเนื่องจากเกิดปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 พระสงฆ์ก็จำเป็นต้องมีปรับตัวและการป้องกันตนเองไม่ให้แพร่เชื้อให้ผู้อื่น ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ดังนั้น คนไทยทุกคนต้องปรับพฤติกรรมการใช้ชีวิต คือ ไม่ออกจากบ้าน สั่งอาหารผ่านเดลิเวอรี่ จับจ่ายอย่างระมัดระวัง ทำงานอยู่ที่บ้านใช้สื่อออนไลน์ในการสื่อสารระหว่างกัน ทำให้การทำงาน การเรียน และธุรกิจ วิถีชีวิตแบบเดิมต้องปรับเปลี่ยนส่งผลกระทบต่อการศึกษาวิถีชีวิตใหม่ให้ปลอดภัยจากโควิด เพื่อสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติศาสนกิจในยุค New Normal ซึ่งเป็นความปกติใหม่ คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้คนในการใช้ชีวิตประจำวันและการขับเคลื่อนทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะออนไลน์ จากเหตุการณ์ โควิด-19 ทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนไป รวมถึงกิจกรรมทางศาสนาทั้งของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนทั่วไปในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา เพราะกำหนดให้เป็นกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรค ทำให้พระสงฆ์ไม่สามารถออกบิณฑบาต หรือแม้แต่การที่ญาติโยมเข้ามาทำบุญตักบาตรได้ การสร้างความมั่นคงทางอาหาร จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่พระสงฆ์จะสามารถเข้าถึงแหล่งอาหารที่มีอย่างเพียงพอสำหรับการบริโภค อีกทั้งวัดยังเป็นสถานที่พึ่งให้แก่ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อน ในการใช้ประโยชน์จากบริเวณ “วัด” เป็นที่คัดกรองผู้ป่วย พักอาศัย ส่งต่อ และเมื่อเสียชีวิตก็ทำประกอบพิธีให้รวมถึงการฟื้นฟูสภาพจิตใจวัด ก็เป็นที่พึ่งทางจิตใจ ต้องมี “สติ” ในการดำรงชีวิต เพื่อฝ่าฝืนวิกฤตการณ์โควิด-19 ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตแบบใหม่ไปพร้อม ๆ กัน

คำสำคัญ: วิถีของพระสงฆ์, การปรับตัวยุค New Normal

ABSTRACT

In the present situation, the monk's lifestyle has changed a lot due to the problem of the epidemic of the Covid-19 virus. Monks also need to adapt and protect themselves from infecting others. Whether directly or indirectly, therefore, all Thai people have to adjust their lifestyle, namely not leaving the house. Order food through delivery shop carefully, working at home, using online media to

* อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

communicate with each other, causing work, school and business. The old way of life has to change, affecting the new way of ministering to be safe from Covid. To create an understanding of religious practices in the New Normal era, which is the new normal, which is the change in people's behavior in daily life and technology drives, especially online. Change including religious activities of monks and general Buddhists in religious activities because it is defined as an activity that is at risk of disease outbreaks. Causing the monks to not be able to issue alms or even that relatives can come to make merit and offer food to monks building military security. It is therefore essential that the monks have access to sufficient food sources for their consumption. Moreover, the temple is also a place of reliance for people who have suffered. To take advantage of the "temple" area as a place for screening patients, residing, referral, and after death, ceremonies include rehabilitation of the mental state, it is a mental dependency must have "consciousness" in life to overcome, the covid-19 crisis resulting in a new lifestyle change at the same time.

Keywords: The way of monks, adapt in the New Normal

1. บทนำ

จากสถานการณ์ไวรัสโควิด-19 มีการแพร่ระบาดไปทั่วโลก หากแต่ยังคงสภาพของการระบาดเพิ่มขึ้นนานกว่าสองปี โดยพบว่ามีผู้ติดเชื้อมากถึง 20,000 กว่าราย (ข้อมูล ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2564) ต้นตอของไวรัสโคโรนาเป็นไวรัสในสัตว์ มีหลายสายพันธุ์ โดยปกติไม่ก่อโรคในคน แต่เมื่อกลายพันธุ์เป็นสายพันธุ์ใหม่ที่ก่อโรคในมนุษย์ได้ (ซึ่งมักเกิดจากการจัดการที่ผิดธรรมชาติโดยมนุษย์) ในขณะที่มนุษย์ยังไม่รู้จักและไม่มีความต้านทาน ก็จะเกิดการระบาดของโรคในคน ซึ่งเป็นตัวกลางในการแพร่ระบาดมาสู่คน โรคโควิด-19 (COVID-19, ย่อจาก Coronavirus disease 2019) เป็นโรคติดเชื้อทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนา ซึ่งมีชื่อทางการว่า SARS-CoV-2 ทำให้เกิดอาการไข้ ไอ และอาจมีปอดอักเสบ เริ่มพบผู้ป่วยครั้งแรกเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 (ค.ศ. 2019) ที่เมืองอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ ภาคกลางของประเทศจีน ซึ่งเป็นเมืองใหญ่มีผู้คนหนาแน่น จึงเกิดการระบาดใหญ่ได้รวดเร็ว การดูแลรักษาเป็นไปอย่างฉุกเฉิน มีคนป่วยหนักและตายมากเกินที่ควรจะเป็น จนประเทศจีนต้องปิดเมือง และปิดประเทศต่อมา ขณะนี้ประเทศจีนสามารถควบคุมได้ จนแทบจะไม่มีผู้ป่วยรายใหม่ แต่โดยธรรมชาติแล้ว จะยังมีผู้ที่มีเชื้ออยู่ ผู้ป่วยรายแรกที่รับการรักษาในประเทศไทย เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2563 เป็นคนจีนที่รับเชื้อจากการระบาดในประเทศจีน และได้เดินทางมาประเทศไทย หลังจากนั้น มีผู้ป่วยอีกหลายรายที่มาจากประเทศอื่น ส่วนผู้ป่วยที่ติดเชื้อในประเทศไทยรายแรก มีการรายงานเมื่อ 31 มกราคม 2563 โรคนี้เกิดจากไวรัสโคโรนา (Corona virus) ที่กลายพันธุ์ในธรรมชาติเป็นสายพันธุ์ใหม่ จากการที่ธรรมชาติถูกมนุษย์ทำร้าย โดยมีสมมุติฐานว่า ไวรัสอาจจะมีแหล่งเริ่มต้นคือค้างคาว และกลายพันธุ์เมื่อผ่านสัตว์ตัวกลาง กลายเป็นไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่ก่อโรคในคน และคนไปรับเชื้อมาแพร่ระหว่างคนสู่คน เคยมีเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในอดีต คือ การเกิดโรค SARS (พ.ศ.2545) และ MERS (พ.ศ.2557) ซึ่งทั้งสองโรคนั้น ผู้ป่วยมีอาการหนักทั้งหมด

คือ การล้างมือ การอยู่ห่างจากบุคคลอื่น (โดยเฉพาะกับบุคคลที่ป่วย) ติดตามอาการ และกักตนเองเป็นเวลา 14 วัน ในกรณีที่สงสัยว่าตนอาจติดเชื้อ จึงแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเสี่ยงโดยตรงที่อาจสัมผัสกับเชื้อ ต้องแยกตัวเพื่อสังเกตอาการ ณ ที่พัก 14 วัน ทั้งนี้หากมีอาการรุนแรงต้องแจ้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตามประกาศของภาครัฐต่อไป

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเสี่ยงที่ต้องระวังหากติดเชื้ออาจมีอาการรุนแรง ผู้สูงอายุ 70 ปีขึ้นไป กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง เช่น เบาหวานความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ เป็นต้น และเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 5 ปี

ในทางการแพทย์ชี้ว่า ทุกอย่างจะคลี่คลายลงก็ต่อเมื่อสามารถฉีดวัคซีนที่มีคุณภาพ เพื่อป้องกันโรคระบาด จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 หรือโคโรนาไวรัส ช่วงปลาย พ.ศ. 2562 ถึงปัจจุบัน ซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง มีผู้คนเจ็บป่วยและล้มตายจำนวนมาก จนกลายเป็นความสูญเสียอย่างใหญ่หลวงอีกครั้งหนึ่งของมนุษยชาติ มนุษย์จำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิม ๆ โดยสร้างเสริมปรับปรับวิถีการดำรงชีวิตแบบใหม่ เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ ปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจวัตร เกิดการเบี่ยงเบนออกจากความคุ้นเคยอันเป็นปรกติมาแต่เดิมในหลายมิติ ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขภาพอนามัย การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร การทำธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งสิ่งใหม่เหล่านี้ได้กลายเป็นความปรกติใหม่ ๆ จนในที่สุด เมื่อเวลาผ่านไปจนทำให้เกิดความคุ้นชินก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปรกติของผู้คนในสังคม การใช้ชีวิตประจำวันของประชากรทั่วโลกต้องปรับตัวเพื่อป้องกันตนเองไม่ได้รับเชื้อจากผู้อื่น และการป้องกันตนเองไม่ให้แพร่เชื้อให้ผู้อื่น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ทำให้ทุกคนยังต้องดำเนินชีวิตภายใต้ความระมัดระวัง เห็นได้จากการสวมหน้ากากอนามัย และการพกเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ และ Social distancing เป็นเรื่องปกติที่ทุกคนต้องปฏิบัติ ไม่เว้นแต่คณะสงฆ์ ต้องปฏิบัติตามมาตรการความปลอดภัยตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด เน้น 6 มาตรการสำคัญ ประกอบด้วย 1) คัดกรองวัดไข้ผู้ที่เข้ามาในวัด 2) การสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัย 3) ล้างมือด้วยน้ำสบู่หรือเจลแอลกอฮอล์ 4) เว้นระยะห่างระหว่างบุคคลในการเข้าไปในพระอุโบสถ ไม่รวมตัวหนาแน่นในขณะที่ทำกิจกรรม 5) รักษาความสะอาดภายในวัด จัดระบบการระบายอากาศให้ดี และ 6) ลงทะเบียนเข้า-ออก วัดทุกครั้ง

ด้วยสังคมไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจจะเห็นได้จากวิถีชีวิตของคนไทยเป็นวิถีของชาวพุทธซึ่งถือปฏิบัติกันมาช้านาน พระพุทธศาสนาจึงมีบทบาทและมีความกลมกลืนในการดำเนินชีวิตของคนไทยในสถานการณ์เช่นนี้ พระธรรมคำสอนจึงเปรียบเสมือนที่พึ่งทางใจให้กับชาวไทยยามเมื่อประสบกับปัญหาต่าง ๆ ด้วยเหตุที่พระพุทธศาสนาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน แต่ปัจจุบันการออกบิณฑบาตหรือกิจกรรมภายในวัด การทำวัตรเช้า-เย็น การรับถวายภัตตาหารหรือสิ่งของ ยังทำได้เพียงแต่จะต้องสวมหน้ากากอนามัย เว้นระยะห่าง และงดให้ศีลให้พร ขณะทำงานศพซึ่งเป็นงานที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ให้ดำเนินการตามมาตรการสาธารณสุข แต่หากเป็นศพของผู้ป่วยด้วยโรคโควิด-19 ไม่ให้มีการเปิดศพ และให้สวดอภิธรรมจากรูปถ่ายแทน

ทำให้พระสงฆ์มีแนวคิด วิธีการ หลักการดำเนินชีวิตภายใต้สถานการณ์ โควิด-19 พระสงฆ์จึงออกมาให้กำลังใจ ไซ้ขันติ ความอดทน เพื่อฝ่าวิกฤต สอนให้เสียสละแบ่งปันวัดทุกทาน (ทาน-เมตตา-จาคะ) เพื่อให้การช่วยเหลือซึ่งกันและผ่านวัตถุสิ่งของ ล้วนเป็นฐานในการทำงานเพื่อสังคมส่วนรวม ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าว ในหลักสังคหวัตถุ จึงเป็นเครื่องมือหรือหลักธรรม สังคหวัตถุ 4 ประการ คือ ทาน ปิย

วาจา อัจฉริยา และสมานัตตตา ที่ช่วยประสานคนหมู่มากให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นเครื่องช่วยขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทำให้คนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก สามารถนำไปใช้ได้ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับสังคม เป็นธรรมที่ก่อให้เกิดความผาสุกในบ้านเมือง³

1. การให้ทาน การสงเคราะห์หรือช่วยเหลือผู้อื่นด้วยการให้สิ่งของที่ตนมีให้แก่ผู้ที่ต้องการผู้ขาดแคลนหรือผู้เดือดร้อน สิ่งของที่นำมาให้นั้นต้องเป็นสิ่งของที่ได้มาโดยสุจริตเป็นประโยชน์ คือผู้ให้ก็เป็นสุข อิ่มเอิบใจ ผู้รับก็สามารถบรรเทาทุกข์ความเดือดร้อน รวมทั้งการให้ความรู้ การแนะนำที่ถูกต้อง ชัดเจนและเป็นจริงด้วย เช่น การแบ่งปัน ตู๋ปันสุข

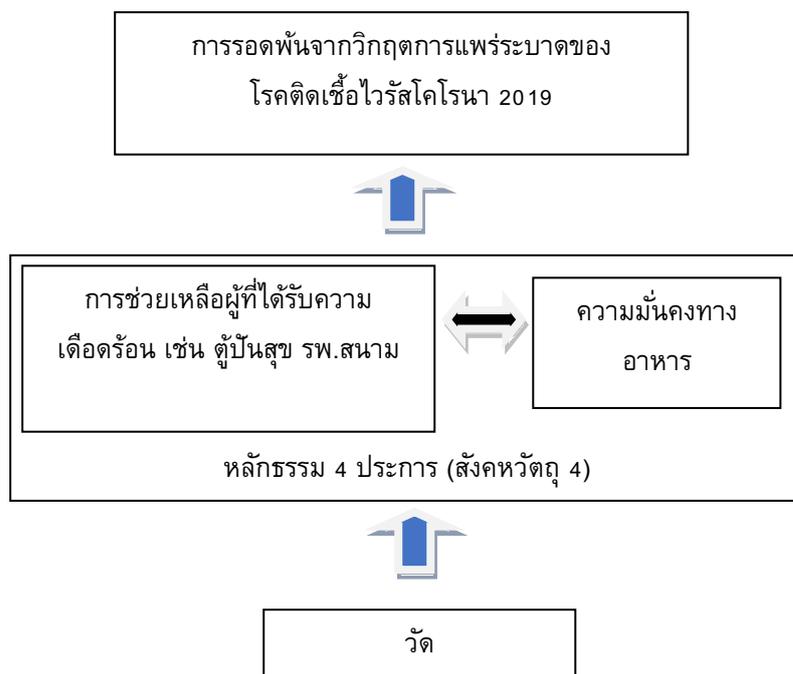
2. ปิยวาจา การใช้วาจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ และถ้อยคำที่มีประโยชน์ พูดด้วยถ้อยคำที่เป็นจริง และถ้อยคำที่ไม่กระทบกระทั่งผู้อื่น การไม่เบียดเบียนพูดจาสอดเสียด โดยยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น หวออะไรทำที่สร้างสรรค์และเห็นผลเป็นรูปธรรมเพราะจะทำให้เราหลุดออกจากอารมณ์ความห่อเหี่ยว

3. อัจฉริยา ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์แก่ทั้งตนเอง และผู้อื่น รู้จักการเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่ความสุขสบายส่วนตัวทุกคนต้องเป็นกัลยาณมิตรที่มีความเอื้ออาทรต่อกัน ไม่เอาเปรียบไม่แสวงหาผลประโยชน์ ไม่หลอกลวงผู้อื่น แนะนำ บอกกล่าว ตักเตือนกันในเรื่องที่เป็นประโยชน์และเห็นแก่ประโยชน์ผู้อื่นและส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เช่น ไม่ฝ่าฝืนออกจากบ้าน ไม่หนีการกักกันตัวตามมาตรการการป้องกันของรัฐบาล ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของคนอื่นให้มาก ไม่ใช่คำนึงแต่ความปลอดภัยของตนเท่านั้น ต้องมีการรียติชอบต่อสังคม

4. สมานัตตตา การวางตัวให้เหมาะสมเสมอต้นเสมอปลาย รู้จักวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ มีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหวเปลี่ยนแปลงง่าย และดำรงตนไว้ไม่ให้ตกไปในความชั่ว ปฏิบัติกับเพื่อนร่วมหรือผู้อื่นๆ อย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมแก้ไขปัญหามา โดยการนำวิถุติในสถานการณ์นี้มาเป็นโอกาสเพื่อได้ช่วยเหลือสังคม เป็นที่พึงทางใจของประชาชนและเป็นกำลังสำคัญส่วนหนึ่งที่จะช่วยบรรเทาทุกข์ให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนเพื่อให้สังคมอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีความเอื้อเพื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ทำให้เรามีสมานิต จิตจอกับสิ่งที่ทำอยู่ตรงหน้า

³ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 30.

(กรุงเทพมหานคร:ธรรมทานกุศล.2558), หน้า 46

ภาพประกอบที่ 1: การรอดพ้นจากวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

จะเห็นได้ว่า พระสงฆ์มีได้ทำเฉพาะหน้าที่ในการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังสามารถทำได้ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือสงเคราะห์สังคมในด้านต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน ทั้งนี้เพราะพระสงฆ์เป็นผู้มีความสามารถ และทรงคุณค่าในการพัฒนาชุมชนเป็นที่ไว้วางใจ ในการทำงาน นอกจากนี้พระสงฆ์ยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการศึกษาการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชน รวมถึงการปลูกฝัง ความรู้ทางพระพุทธศาสนาให้แก่เด็ก และเยาวชนในชุมชน กล่าวได้ว่าการเสริมสร้างชุมชนให้ความเข้มแข็งได้นั้น พระสงฆ์มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อน โดยอาศัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาผ่านวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นเผยแผ่ปลูกฝังศีลธรรม⁴ ในการเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือเยียวยาในยามที่ชุมชนสังคมตกอยู่ในภาวะวิกฤติจากภัยพิบัติโควิด - 19 ในการพัฒนาส่งเสริมในการเผยแผ่หลักธรรมทางศาสนาเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นอยู่ร่วมกันอย่างสงบและสันติและภายใต้สถานการณ์วิกฤติโรคระบาดที่ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) เป็นแนวทางที่หลาย ๆ คนจะต้องปรับเปลี่ยนชุดพฤติกรรม ในช่วงไวรัสตัวนี้ออกมาระบาดแล้วเปลี่ยนชีวิตเราไปอีกร้าน ทำให้เราต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบวิถีชีวิตไปพร้อมกัน⁵

⁴ พระครูสมุห์วรวิทย์ ผาสุโก. พระสงฆ์กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนวัดสามชุกฝั่งตะวันตก และฝั่งตะวันออก. วารสารสันติศึกษา ปรีทรรศน์ มจร., 4(ฉบับพิเศษ). (2559), หน้า 270-283

⁵ พระอนุสรณ์ กิตติวัฒน์และคณะ. NEW NORMAL: การปรับตัวเพื่อการศึกษาตามแนวพระพุทธศาสนา. วารสารวิชาการแสงอีสาน, 17(1). 2563, หน้า 60

ทั้งนี้ เนื่องจากประเทศไทยยังคงต้องเฝ้าระวังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ระบาดใหม่ประชาชนที่เข้าวัดทำบุญในช่วงนี้สามารถถวายหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยเจลล้างมือแอลกอฮอล์ รวมถึงเครื่องตรวจวัดอุณหภูมิให้แก่พระสงฆ์ได้อีกด้วย นอกจากนี้เมื่อไปทำบุญทุกครั้งให้ยึดหลัก New Normal โดยต้องสวมหน้ากากผ้าหรือหน้ากากอนามัยมีการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคลหรือหนึ่ง ยืนตามที่ทางวัดกำหนดจุดให้ใส่บาตร และควรล้างมือให้สะอาดก่อนหยิบอาหารใส่บาตร หากมีอาการเจ็บป่วย มีไข้สูง ไอ จาม ควรงดการเดินทางไปทำบุญที่วัดเพื่อลดการแพร่เชื้อโรค เพื่อเป็นการป้องกันการระบาดของโรคโควิด-19 ในคณะสงฆ์ สอดคล้องกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงได้มีหนังสือแจ้งไปที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและคณะสงฆ์ทั่วประเทศ ขอให้งดรับกนิมนต์ไปในพื้นที่เสี่ยง ทั้งนี้การระบาดของโรคโควิด-19 ในระลอกที่สองนี้ ไม่ถึงกับทำให้การปฏิบัติศาสนกิจของพระสงฆ์ทำไม่ได้ แต่ในการปฏิบัติศาสนกิจจะต้องทำตามมาตรการการควบคุมการระบาดของกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) อย่างเคร่งครัด เช่น งดกิจกรรมที่รวมคนจำนวนมาก ขณะเดียวกันจะเห็นได้ว่าพระสงฆ์มีการเข้าไปช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการระบาด เช่น เปิดพื้นที่วัดใช้จัดตั้งโรงพยาบาลสนาม การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ตู้น้ำดื่ม เป็นต้น

2. พระสงฆ์กับการช่วยเหลือในยุคโควิด-19

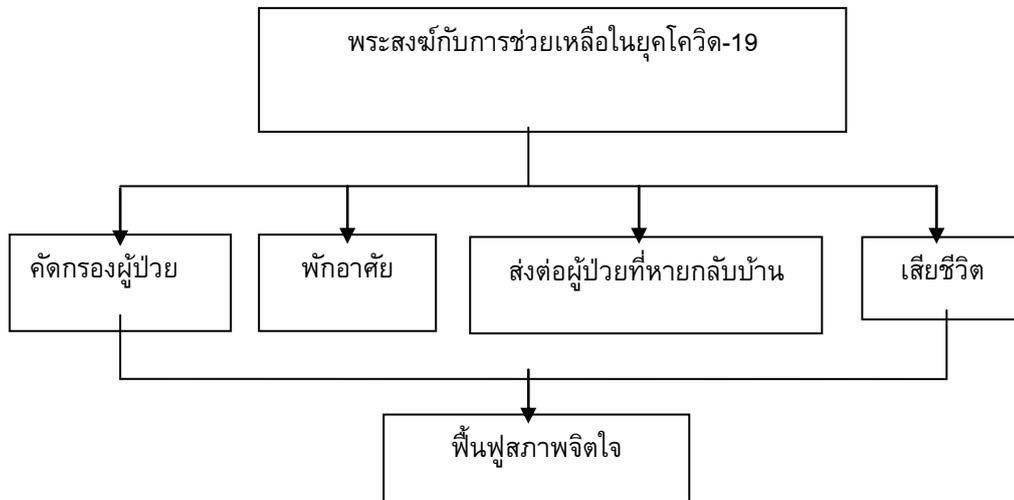
เช่นเดียวกับยามสงครามการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ปรับมาตรการดูแลผู้ติดเชื้อโควิด-19 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค จากสายพันธุ์เดลต้าที่ระบาดได้รวดเร็ว ทำให้พบผู้ติดเชื้อจำนวนมาก ความต้องการเตียงจึงมีมากขึ้น ทำให้ “วัด” บางแห่งเปลี่ยนพื้นที่บางส่วนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ให้เป็นศูนย์กักตัวและรักษาผู้ป่วยโควิด(สีเขียว) ตลอดจนเผาเมื่อเสียชีวิตจากโรคร้าย จากวัดที่พึ่งทางใจ และช่วยเหลือประชาชน โรงพยาบาลต่างมีผู้ป่วยล้นและไม่มีเตียงรองรับ วัด ยังเป็นสถานที่ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน คณะสงฆ์ช่วยเหลือประชาชนจึงเปิดโครงการในการเป็นศูนย์กักตัว เพื่อไม่ให้คนอื่นติดเชื้อมากขึ้น ลดภาระการติดเชื้อ การที่วัด ได้เข้ามาดูแลญาติโยม ให้ประชาชนมีที่พึ่งทั้งทางจิตใจและการดำรงชีวิต โดยคณะสงฆ์ได้มีกระบวนการขั้นตอนการติดตามช่วยเหลือดังนี้

1. ประสานสำนักเขตให้เป็นสถานที่ คอมมูนิตี้ ไอโซเลชัน (Community Isolation) โดยให้ชุมชนช่วยกันดูแล เพื่อจะได้มีเตียงเพียงพอสำหรับให้ผู้ติดเชื้อกลุ่มสีเขียว สีแดงได้รับการดูแลอย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นแนวคิด ให้ผู้ป่วยอยู่ที่บ้านหรือในชุมชน แต่ได้รับการดูแลจากแพทย์ผ่านระบบวิดีโอคอล โดยจะมีการส่งอุปกรณ์วัดไข้และระดับออกซิเจนในเลือดไปให้ใช้ หากอาการไม่เป็นที่น่าพอใจ ก็จะส่งยาไปให้ที่บ้าน มีการส่งอาหารให้ 3 มื้อ/วัน และหากอาการทรุดหนัก มีช่องทางฉุกเฉินติดต่อให้โรงพยาบาล (รพ.) ส่งรถไปรับเพื่อนำเข้าไปรักษาต่อใน โรงพยาบาลอย่างรวดเร็ว โดยชุมชนมีการอบรมแกนนำชุมชนแล้วว่าจะต้องดูแลอย่างไร สังเกตอาการอย่างไร ส่งข้อมูลให้ โรงพยาบาลอย่างไร ซึ่งจุดสำคัญคือ ความเข้าใจของคนในชุมชนที่ทำให้เกิดร่วมมือดูแลผู้ติดเชื้อ ดังนั้น หากหน่วยงานรัฐยืนยันว่าผู้ป่วยในกลุ่มสีเขียวสามารถรักษาด้วยระบบนี้ได้

⁶ ผู้จัดการออนไลน์. สำนักพุทธฯ ยันพระสงฆ์ต้องได้เงินเยียวยาโควิด-19. สืบค้นวันที่ 5 สิงหาคม 2564.

และมีมาตรฐานเหมือนการดูแลในโรงพยาบาล เชื่อว่าประชาชนจะรู้สึกมั่นใจ และผู้ติดเชื้อพร้อมจะเข้ารับการดูแลลักษณะนี้มากขึ้น

2. ติดตามโรงพยาบาลให้แพทย์พยาบาลดูแลผู้ป่วย
3. จัดการระบบการดูแลร่วมกันระหว่างวัด หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน
 - 3.1 วางระบบจัดการพื้นที่ เช่น จัดเตียง กล้องวงจรปิด เพื่อรองรับผู้ป่วย
 - 3.2 การดูแลผู้ป่วย ตั้งแต่คัดกรอง จนไปถึงหายนำส่งกลับบ้านได้
 - 3.3 การดูแลผู้ป่วยและผู้ที่มีความเดือดร้อน เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง โรงครัว เป็นต้น โดยอาศัยเงินบริจาคญาติโยมและพี่น้องที่มีจิตศรัทธาในการช่วยเหลือต่อไป

ภาพประกอบที่ 2: พระสงฆ์กับการช่วยเหลือในยุคโควิด-19

รวมถึงการประกอบศาสนพิธี เมื่อผู้ป่วยเกิดเสียชีวิตจากการติดเชื้อโควิด-19 ซึ่งผู้เสียชีวิตต้องได้รับการเผาที่โดยที่ไม่สามารถตั้งศพไว้บำเพ็ญบุญกุศลได้ โดยภาพรวมถือว่าวัด มีส่วนร่วมภาครัฐ ภาคเอกชน ในพื้นที่ดูแลตั้ง คัดกรองผู้ป่วย พักอาศัย ส่งต่อ เสียชีวิต และการฟื้นฟูสภาพจิตใจวัดก็เป็นทั้งทางจิตใจ ต้องมี “สติ” ในการดำรงชีวิต เพื่อฝ่าฝืนวิกฤตการณ์โควิด-19 นี้ได้อย่างแน่นอน ดูแลตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีสติ ปัญญาก็จะเกิดขึ้น อย่างแน่นอน

3. New Normal กับวิกฤติโควิด-19

New normal หรือแนวคิดวิถีใหม่นั้น ถูกพูดถึงอย่างมากในแง่ของการนำเสนอข่าวในช่วงวิกฤติการโควิด-19 ที่ผ่านมา โดยภายหลังจากเกิดโรคระบาดนั้น ทางราชบัณฑิตยสภาได้บัญญัติศัพท์นี้ เพิ่มเข้ามาในพจนานุกรมภาษาไทย โดยหมายถึง การดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากในอดีต อันเนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและการดำรงชีวิต ต้องเปลี่ยนแปลงไปคำว่า New normal นั้นถูกพูดถึงครั้งแรกในปี คศ.

2008 โดนนักลงทุนที่มีชื่อว่า Bill Gross โดยคำนี้ถูกนำไปใช้ในบริบทของเศรษฐกิจโลก อันเนื่องมาจากอัตราการเติบโตชะลอตัวลง ประกอบกับอัตราการงานที่สูงขึ้น ทำให้วิถีของคนสมัยนั้นได้เปลี่ยนไป⁷

จากเดิม New Normal เป็นคำที่ใช้อธิบายการขยายตัวของเศรษฐกิจที่ไม่เหมือนเดิม ว่าเป็น “ความปกติแบบใหม่” ที่ต้องยอมรับให้ได้ปัจจุบันเราจะได้เห็นการพูดถึงคำว่า New Normal ในแง่ของเชิงธุรกิจ การตลาดมากยิ่งขึ้น เพื่ออธิบายว่า “สิ่งที่ไม่เคยเกิดขึ้นก่อนหน้านี้ อาจกลายเป็นเรื่องปกติหลังจากนี้” โดยเฉพาะการเปรียบเทียบพฤติกรรมผู้บริโภค ที่จะเปลี่ยนไปหลังจากเกิดโรคระบาดครั้งใหญ่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นได้บ้าง New Normal ในแง่ของพฤติกรรมผู้บริโภคที่อาจจะเปลี่ยนไปเท่านั้น ภายใต้การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 ผู้คนทั่วโลกต่างต้องเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้ชีวิตด้วยเช่นกัน เพื่อรับมือการการแพร่ระบาดของเชื้อจากคนสู่คน ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสส่งผลกระทบต่อรูปแบบการใช้ชีวิตประจำวัน ผู้คนเริ่มไม่ออกจากบ้านโดยไม่จำเป็น เพราะกังวลต่อสถานการณ์การแพร่ระบาด สถานการณ์ความไม่แน่นอนเนื่องจากไม่มีใครทราบว่าจะสถานการณ์การแพร่ระบาดที่ยืดเยื้อนี้จะสิ้นสุดลงเมื่อใด อีกทั้งมาตรการลดการแพร่ระบาดของโควิด-19 นั้น ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการใช้ชีวิต รูปแบบการทำงาน และรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับแนวคิดวิถีใหม่ (New Normal) การปรับตัวเพื่ออยู่รอด มนุษย์จึงจำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตที่ผิดไปจากวิถีเดิม ๆ โดยมีการปรับพฤติกรรมการดำรงชีวิตแบบใหม่เพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ ควบคู่ไปกับการพยายามรักษาและฟื้นฟูศักยภาพทางเศรษฐกิจและธุรกิจ นำไปสู่การสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เทคโนโลยีใหม่ ๆ มีการปรับแนวคิด วิสัยทัศน์ วิธีการจัดการ ตลอดจนพฤติกรรมที่เคยทำมาเป็นกิจวัตร ทั้งในด้านอาหาร การแต่งกาย การรักษาสุขภาพ การศึกษาเล่าเรียน การสื่อสาร การทำธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งสิ่งใหม่เหล่านี้ได้กลายเป็นความปกติใหม่ จนในที่สุด เมื่อเวลาผ่านไป ก็ทำให้เกิดความคุ้นชินก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเตรียมพร้อมเพื่อจะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงจากภาวะวิกฤตการระบาดของไวรัสที่อาจจะเกิดขึ้นอีกครั้งในอนาคต

จากเหตุการณ์ที่ผ่านมา ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ตระหนักในด้านการดูแลสุขภาพและสุขภาพทั้งของตนเองและของส่วนรวมมากขึ้น เนื่องจากการรักษาสุขภาพตนเองให้ดียิ่งขึ้น การทานอาหารที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกัน จะช่วยป้องกันตนเองจากไวรัสได้ อีกทั้งสถานที่ให้บริการต่าง ๆ จะมีเจลแอลกอฮอล์ การเว้นระยะห่างตามมา

1. New normal ด้านอาหาร จากเดิมพระสงฆ์ต้องออกไปบิณฑบาตทุกเช้า หรือญาติโยมมาทำบุญถวายอาหาร แต่ในปัจจุบัน พระสงฆ์ไม่สามารถออกไปบิณฑบาตข้างนอกเนื่องจาก เสี่ยงจากการติดเชื้อ และญาติโยมก็ไม่สามารถมาทำบุญได้ จึงต้องมีโรงครัวไว้ในวัดเพื่อรับประทาน ซึ่งไม่สามารถออกนอกพื้นที่เพื่อลดภาวะการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. New normal ด้านการจัดพิธีกรรมทางศาสนาหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญเช่น วันพระ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา เดิมพุทธศาสนิกชนจะร่วมออกมาทำบุญกันเป็นจำนวนมาก จะพากันไปเข้าวัดเพื่อ เวียนเทียน รับศีล ฟังธรรม หรือบำเพ็ญจิตภาวนา จึงมีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการแพร่ระบาด ในสถานการณ์ป้องกันการแพร่ระบาด สามารถดำเนินไปได้ด้วยการ

⁷ Krugman, P. *Innovating our way to financial crisis*. (The New York Times. 2007), p.53

ป้องกันตนเอง จัดเตรียมเครื่องวัดอุณหภูมิ สำหรับผู้เข้าร่วมพิธีหรือกิจกรรมต่าง ๆ มีแอลกอฮอล์วางไว้บนโต๊ะ ตรงประตูเข้า-ออกในพื้นที่ จัดทำบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมงานหรือลงทะเบียนผ่านแอปไทยชนะ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการติดตาม ตรวจสอบ รวมถึงทุกคนจะต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา อยู่ห่างระหว่างกัน 1 - 2 เมตร

3. New normal ด้านการเรียน ระบบการเรียนการสอนใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตใหม่ในยุคของ “New Normal” หลังจากประสบกับการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (COVID 19) ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมการเรียนการสอนทั่วประเทศ ทำให้กระบวนการเรียนการสอนโรงเรียนอาจหยุดได้ แต่การเรียนรู้อาจหยุดไม่ได้ ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปในรูปแบบของการสอนออนไลน์ ผ่านรูปแบบออนไลน์ การ Zoom Meeting

แต่ถึงอย่างไร ในธรรมเนียมของพระสงฆ์สมัยพุทธกาล หรือแม้แต่พระสงฆ์สายกรรมฐานที่อยู่วัดป่า สมัยการดำเนินชีวิตของท่านก็มีลักษณะรูปแบบ New Normal อยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอยู่ในกุฏิที่นิยมให้อยู่แยกกัน การกักรับเวลาทำวัตรสวดมนต์ หรือทำพิธีกรรมต่าง ๆ นิยมนั่งห่างกันในระยะหัตถบาสน (ประมาณ 1 ศอก) แม้แต่การฉันอาหารก็มีพุทธบัญญัติ (วินัยสงฆ์) ให้ภิกษุฉันใครฉันมัน ไม่นั่งฉันเป็น “วงข้าว” หรือฉันรวมกันเป็นหมู่เป็นคณะ ถ้าไม่อย่างนั้นจะเป็นอาบัติข้อ “คนโกสน” และในระหว่างฉันอาหาร ก็ให้ภิกษุสรวมในการฉัน ให้ตั้งใจฉันอาหารอย่างเดียว ไม่พูดคุยกันระหว่างฉันอาหาร เป็นต้น⁸

4. การใช้ชีวิตภายใต้สถานการณ์โควิด-19 การพึ่งตนเองด้านอาหาร

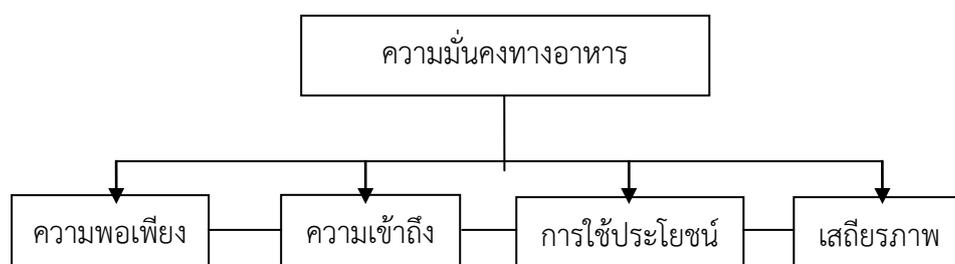
จากการมาตรการยับยั้งการระบาดโดยการปิดเมือง ปิดประเทศ ส่งผลเสียหายต่อเศรษฐกิจและส่งผลกระทบต่อรูปแบบชีวิตผู้คนที่เคยใช้ชีวิต ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนมาก ธุรกิจบางอย่างต้องปิดตัว ส่งผลต่อห่วงโซ่อุปสงค์(demand) อุปทาน (supply) ความมั่นคงทางอาหาร ได้กลายเป็นปัญหา ความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่หลายประเทศกำลังเผชิญและสร้างมาตรการรับมือกับความท้าทายดังกล่าวเพื่อความอยู่รอดของประชากรในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่ปัญหานี้กำลังทวีความรุนแรงมากขึ้น อันเป็นผลจากสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศที่ เกิดวิกฤติด้านพลังงาน สภาพแวดล้อม และความสำคัญของการผลิตพืชอาหารลดลง ทำให้ราคาพืชอาหารสูงขึ้น ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงอาหารได้ โดยพืชผักเป็นอาหารประจำวันของมนุษย์ เป็นแหล่งอาหารให้แร่ธาตุวิตามินที่มีคุณค่าทางอาหารสูง มีราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อสัตว์ จากข้อมูลวิจัยกล่าวว่า เราควรบริโภคผักวันละประมาณ 200 กรัมเพื่อให้ร่างกายได้รับแร่ธาตุและวิตามินอย่างเพียงพอ ในการลดปัญหาความอดอยากหิวโหยด้วยการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้ประชากรของโลกสามารถมีอาหารที่พอเพียง สามารถเข้าถึงอาหารที่เหมาะสม สามารถใช้ประโยชน์จากอาหารได้อย่างเต็มที่ และต้องมีเสถียรภาพทางอาหารได้ทั่วโลก

การที่จะเกิดความมั่นคงทางอาหารได้นั้น จะต้องมีฐานทรัพยากรที่เป็นจุดเริ่มของระบบอาหารและการผลิตอาหารร่วมกับผู้ผลิตที่เป็นเจ้าของปัจจัยเหล่านั้นด้วย แต่ปัจจัยที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารกลับอยู่ในภาวะที่วิกฤติจากการเปลี่ยนแปลงระบบการผลิตเชิงเศรษฐกิจ จากสถานการณ์

⁸ อุทัย บุญเย็น. นิว นอร์มอล คือวิถีชีวิตของพระสงฆ์สมัยพุทธกาล. สืบค้นวันที่ 4 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา: <https://siamrath.co.th/n/158884>.

ของประเทศไทยในปัจจุบัน ส่งผลกระทบให้เศรษฐกิจของประเทศไทยต้องชะงัก สถานประกอบการหลายแห่งต้องปิดตัวลง การประพฤติปฏิบัติ ขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ ต้องหยุดชะงัก ห้ามจัดกิจกรรม การรวมกลุ่ม หรือแม้แต่การออกมาจับจ่ายใช้สอยก็ยังเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัส เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน กรมการพัฒนาชุมชนจึงได้มีการสนับสนุนช่วยเหลือโดยยึดหลัก บวร บ้าน วัด โรงเรียน/ราชการ เข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการร่วมกันเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน โดยมีการยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องชี้นำแนวทางของทุกฝ่าย ในทุกมิติ โดยมีการรณรงค์ให้มีการปลูกผักสวนครัวทุกครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร มุ่งเน้นการพึ่งตนเอง และสร้างความสามัคคีของคนในชุมชน เพื่อให้รอดพ้นจากภัยวิกฤตนี้ วัด ซึ่งเป็นสถานที่ในการทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม จึงได้มีการร่วมมือกับชุมชนในการใช้ วัดเป็นศูนย์กลางเอื้อเฟื้อสถานที่ให้กับชุมชนได้มาปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อช่วยเหลือชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ในการแบ่งปันน้ำใจให้กับประชาชนและผู้ด้อยโอกาสในพื้นที่ที่มีผักสวนครัวไว้รับประทาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

สามารถเข้าถึงอาหารได้ประกอบด้วย 4 มิติสำคัญ⁹

ภาพประกอบที่ 3: ความมั่นคงทางอาหาร

- 1) ความพร้อมเพียง คือ การมีอาหารพอเพียงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสม ซึ่งอาจได้มาจากการผลิตในประเทศหรือการนำเข้า รวมถึงความช่วยเหลือด้านอาหาร
- 2) การเข้าถึง คือ การที่คนทุกคนเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการได้เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งพิจารณาครอบคลุมเรื่องสิทธิที่บุคคลพึงได้
- 3) การใช้ประโยชน์ เน้นเรื่องการใช้และการบริโภคอาหารเพื่อควมมีสุขภาพดี ถูกหลักโภชนาการ ปลอดภัย หลากหลาย ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เรื่องอาหารโดยตรง เช่น การค้าอาหาร วัฒนธรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับอาหาร (อาหารศึกษา) เป็นต้น และ
- 4) เสถียรภาพ คือ การที่ประชาชน ครัวเรือน และบุคคลสามารถเข้าถึงอาหารได้ทุกเมื่อโดยไม่เสี่ยงต่อการขาดแคลนหรือความอดอยาก ไม่ว่าจะในยามปกติหรือในยามวิกฤติ

⁹ ศจินทร์ ประชาสันต์. ความมั่นคงทางอาหาร: แนวคิดและตัวชี้วัด. (นนทบุรี: มูลนิธิชีววิถี. 2555), หน้า

เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจด้านอาหารเพื่อให้เกิดชีวิตที่มีพลังและมีสุขภาพ ทำให้เกิดความตื่นตัวในการปลูกผักสวนครัวในบริเวณที่อยู่อาศัย เกิดการเรียนรู้แนวทางการสร้างพื้นฐานความพอเพียง พอมี พอกิน พอใช้ของประชาชน เพื่อพึ่งตนเอง รวมทั้งแลกเปลี่ยน แบ่งปันความรู้ เมล็ดพันธุ์และผลผลิตระหว่างกัน เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารด้วยการปลูกพืชผักสวนครัว เกิดความยั่งยืนและเพื่อประโยชน์ของพี่น้องประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่บริเวณวัดร่วมกันได้ โดยเฉพาะในด้านของอาหาร สามารถเข้าถึงได้ทุกครัวเรือน และสร้างเสถียรทางสังคมให้เกิดความมั่นคงได้อย่างยั่งยืน ในการสร้างความมั่นคงทางอาหารด้วยการปลูกผัก ก็ควรจะเลือกให้เหมาะสมกับฤดูกาล เพื่อให้ได้ผักที่มีคุณภาพดี การปลูกพืชผักในยามวิกฤตเช่นนี้ นอกจากเป็นแหล่งอาหารให้กับตนเองแล้ว เป็นการสร้างความแข็งแรงให้กับร่างกาย รับสารอาหารที่ปลอดภัยไร้พิษ รวมถึงยังสามารถเป็นแหล่งอาหารในการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน โดยเฉพาะสมุนไพรไทย เช่น กระชายขาว และ ฟ้าทะลายโจร ที่ได้รับการยอมรับจากการวิจัยกรมการแพทย์ ได้วิจัย “ฟ้าทะลายโจร” สามารถรักษาผู้ป่วยโควิด-19 กว่า 80 ราย พบว่าผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น และหายกลับบ้าน จากอธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก รายงานว่า ผลการศึกษาเบื้องต้นในผู้ป่วยที่รับประทานสารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีสารแอนโดรกราโฟไลด์ ขนาด 180 มิลลิกรัม/วัน ผู้ป่วยทุกรายมีอาการดีขึ้น ตั้งแต่วันที่สามของการได้รับสารสกัดดังกล่าว โดยหากแยกรายละเอียดอาการ พบว่า อาการไอ, เจ็บคอ, มีเสมหะ, มีน้ำมูก, ปวดกล้ามเนื้อ, และปวดศีรษะ มีอาการดีขึ้น ผู้ป่วยไม่มีอาการข้างเคียง แต่หากประชาชนไม่เป็นโรคโควิด-19 หรือไม่มีอาการใด ๆ ไม่แนะนำให้รับประทาน เพราะ การรับประทานยาฟ้าทะลายโจรยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่สามารถช่วยป้องกันการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้¹⁰

จากความร่วมมือเป็นอย่างดี ตลอดระยะเวลาของปฏิบัติการนี้ นอกจากไม่ต้องใช้งบประมาณใดๆ ในด้านการจัดหาเมล็ดพันธุ์แม้แต่เพียงบาทเดียว ยังเป็นผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงการผสมผสานความร่วมมือร่วมใจในภารกิจเพื่อความมั่นคงทางอาหารที่มุ่งมั่นจนสัมฤทธิ์ผล นอกจากนี้ ยังได้รับพระเมตตาจากสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงรับเมล็ดพันธุ์ผักจาก กรมการพัฒนาชุมชน และประทานต่อให้แก่วัดทั่วประเทศ ทั้งยังอนุญาตให้ประชาชนใช้พื้นที่ดินวัดปลูกผักสวนครัว ซึ่งทางคณะสงฆ์ก็ตื่นตัวเปิดพื้นที่วัดในการปลูกพืชผักสวนครัวและช่วยรณรงค์ให้ญาติโยมปลูกพืชผักสวนครัวทุกครัวเรือน โดยการส่งเสริมการขยายผลปลูกผักสวนครัวจากวัดสู่ชุมชน ยังสร้างชุมชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

สื่อให้เห็นได้ว่า วัดและคณะสงฆ์มีประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติตามแนวคิดทางพระพุทธศาสนาในฐานะที่ความหิวเป็นโรค ความทุกข์เป็นสภาพที่ทนได้ยาก และทำนุบำรุงบัพัตโรคแห่งความหิว ทุกข์ทางกาย ให้เบาบางภายใต้สถานการณ์การแพร่ของไวรัสโควิด 19 ได้ในบทบาทที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำมาจำแนกอธิบายได้คือ¹¹

¹⁰ อัมพร เบญจพลพิทักษ์. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, สืบค้นวันที่ 4 สิงหาคม 2564.

แหล่งที่มา: <https://www.dtam.moph.go.th/index.php/th/dtam-news/dn/6769-dn0018.html>

¹¹ พระครูพิศิษฐ์ไพโรจน์. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนา ชุมชนตามแนววิถีพุทธ ในจังหวัดสมุทรสงคราม. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2)(ฉบับพิเศษ) (2560), หน้า 439-455

1. บทบาทในระดับวัดบทบาทในระดับชุมชน การช่วยเหลือที่จะส่งเสริมการบรรเทาความยากลำบากในเบื้องต้น ด้วยสิ่งของสิ่งใช้อาหารอุปโภค บริโภค เครื่องยังชีพ มีการช่วยเหลือสงเคราะห์ พระสงฆ์และวัดในเขตปกครอง เพื่อให้วัดเหล่านั้นไปช่วยเหลือและสงเคราะห์ประชาชนในเขตวัดอีกชั้นหนึ่ง

2. บทบาทในระดับเขตปกครอง การให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนสงเคราะห์ทั้งในส่วนงบประมาณ สนับสนุน หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ และอื่น ๆ ที่จะเป็นการช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกสนับสนุนให้เกิดขับเคลื่อนในทางการจัดการ

3. บทบาทในยุทธศาสตร์เชิงระบบความมั่นคงของอาหาร คือความอยู่รอดของสถานการณ์หลังโควิด มีคำทำนายและการสร้างปรากฏการณ์แนวสังคม Normal Life หลังสถานการณ์ปกติจะเกิดปรากฏการณ์ใหม่ ภายใต้วิถีเดิม ได้เสนอแนวทางภายใต้กรอบงานของวัด คือ การปลูกผัก ท่านให้แนวคิดที่ว่าชาวสารมีแต่กับข้าวไม่มีจะทำอย่างไร จึงส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษ สร้างความมั่นคงของห่วงโซ่อาหาร และสร้างเครือข่ายความมั่นคงทางอาหารเพื่อเป็นแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การปลูกผักวัดที่มีที่ดินจะปลูกผัก เอาผักไปไหน คือเอาไปแจก เกิดการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนกัน เมื่อโควิดหายจากไปจากประเทศไทย แต่คนจะตกงานก็ต้องมาวัด ซึ่งเป็นที่พึ่งทางจิตใจของพี่น้องประชาชน โดยได้มีการเน้นการปลูกผักปลอดสาร เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารสำรอง หรือสร้างความมั่นคงทางอาหารให้เกิดขึ้นแก่ชุมชนและสังคมในสถานการณ์ที่ยากลำบากนี้ เพื่อรองรับความเสี่ยงหากสถานการณ์ยังไม่คลี่คลายวัดและชุมชนก็ยังเป็นแหล่งผลิตอาหารเลี้ยงตัวเองได้ รวมทั้งอาจส่งต่อไปสู่ชุมชนและสังคมในภาพกว้างได้

5. บทสรุป

จะเห็นได้ว่า พระสงฆ์ถือว่าเป็นผู้นำจิตใจ และเป็นผู้นำความคิด ความเชื่อของชาวบ้าน และวัดส่วนใหญ่มาใช้พื้นที่ บริเวณวัด ทำกิจกรรมสัมพันธ์ต่าง ๆ วัดอยู่ได้เนื่องจาก ค่าน้ำ ค่าไฟ ไม่ต้องเสีย ซึ่งอยู่จากชาวบ้านในการให้ความช่วยเหลือ พระสงฆ์เปรียบเสมือนปัญญา ในพระพุทธศาสนา ในพระพุทธบริษัท 4 ในการบริหารพระสงฆ์ พระสงฆ์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและเป็นที่พึ่งทางด้านจิตใจอยู่ร่วมกับชุมชนตลอดมา ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เมื่อชุมชนได้รับความเดือดร้อน จากผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 พระสงฆ์ จึงเข้ามามีบทบาทในด้านการให้ความช่วยเหลือชุมชน ตามสถานการณ์ที่จะช่วยได้ เช่น การมอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ชุมชน การใช้พื้นที่บริเวณวัดให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เพื่อช่วยเหลือในระยะเร่งด่วน เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล รวมถึงวัดเป็นสถานที่หนึ่งที่ทำให้ช่วยจรรโลงจิตใจของประชาชนที่อยู่โรคเครียด ไม่มีงาน ไม่ได้กลับบ้าน เป็นผู้นำทางจิตใจ ให้นั่งสมาธิ ยึดหลักธรรมในการปฏิบัติตน ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ รวมถึงกิจกรรม ท้าวตรสวดมนต์ หรือแม้แต่ประชุม ต้องมีการเว้นระยะห่าง ซึ่งวัดมากกว่า 4 หมื่นแห่งที่ได้รับความเดือดร้อน ไม่สามารถออกไปบิณฑบาตได้ ก็ต้องทำโรงครัวในวัด แต่หากเรามีพืชผักสวนครัวในวัดก็สามารถลดรายจ่ายในการซื้อ รวมถึงยังทำให้เกิดความมั่นใจถึงความปลอดภัยไร้สารพิษ ช่วยให้สุขภาพร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคอ้วน และโรคเบาหวาน ด้วยการสร้างความมั่นคงทางอาหาร ใช้บริเวณพื้นที่ของวัดปลูกพืชผักสวนครัว ในรูปแบบพุทธเกษตร เช่น ฟริก กะเพรา มะเขือ ข่า ตะไคร้ กระชาย พ้าทะลายโจร เป็นต้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของสังคมและประเทศชาติ รวมถึงลดความเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และนำไปสู่การปรับตัว “ฐานวิถีชีวิตใหม่” หรือ “New Normal” เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสร้างสังคมให้เกิดชุมชนสีเขียว เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะได้

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564)

ตระหนักและเห็นความสำคัญในการเป็นตัวแทนของพระพุทธศาสนาในการช่วยเหลือสังคมภาพกว้าง เช่น “วัด” บางแห่งเปลี่ยนพื้นที่บางส่วนก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ให้เป็นศูนย์กักตัวและรักษาผู้ป่วยโควิด (สีเขียว) ตลอดจนเผาเมื่อเสียชีวิตจากโรคร้าย จากวัดที่พึ่งทางใจ และช่วยเหลือประชาชน เป็นศูนย์กักตัว ลดภาระการติดเชื้อ การที่วัด ได้เข้ามาดูแลญาติโยม ให้ประชาชนมีที่พึ่งทั้งทางจิตใจและสามารถดำรงชีวิตได้ในสถานการณ์เช่นนี้ โดยมี “สติ” ในการดำรงชีวิต เพื่อฝ่าฟันวิกฤตการณ์โควิด-19 นี้ได้อย่างแน่นอน

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)มาตรการสาธารณสุข และ

ปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง. สืบค้นวันที่ 3 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา:

<https://ddc.moph.go.th/uploads/ckeditor2/files/.pdf>

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดีมหาวิทยาลัยมหิดล. ความรู้พื้นฐาน COVID-19. สืบค้นวันที่ 5

สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา

https://www.niems.go.th/1/UploadAttachFile/2020/EBook/49793_20200325095718.pdf

ผู้จัดการออนไลน์. สำนักพุทธฯยื่นพระสงฆ์ต้องได้เงินเยียวยาโควิด-19. สืบค้นวันที่ 5 สิงหาคม 2564.

แหล่งที่มา: <https://mgronline.com/local/detail/9640000010804>.

พระครูพิศิษฐ์ฯประชาชนาก. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในการพัฒนา ชุมชนตามแนววิถีพุทธ ในจังหวัดสมุทรสงคราม. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2) (ฉบับพิเศษ) 2560, หน้า 439-455

พระครูสมุห์วรวิทย์ ผาสุกโก. พระสงฆ์กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนวัดสามชุกฝั่งตะวันตก และฝั่งตะวันออก. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร., 4(ฉบับพิเศษ). (2559), หน้า 270-283

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 30.

กรุงเทพมหานคร: ธรรมทานกุศล.2558

พระอนุสรณ์ กิตติคุณโณ และคณะ. NEW NORMAL: การปรับตัวเพื่อการศึกษาตามแนวพระพุทธศาสนา.

วารสารวิชาการแสงอีสาน, 17(1). 2563, หน้า 60

ศจินทร์ ประชาสันต์. ความมั่นคงทางอาหาร: แนวคิดและตัวชี้วัด. นนทบุรี: มูลนิธิซีวีที. 2555

อัมพร เบญจพลพิทักษ์. กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก, สืบค้นวันที่ 4 สิงหาคม 2564.

แหล่งที่มา: <https://www.dtam.moph.go.th/index.php/th/dtam-news/dn/6769-dn0018.html>

อุทัย บุญเย็น. นิว นอร์มอล คือวิถีชีวิตของพระสงฆ์สมัยพุทธกาล. สืบค้นวันที่ 4 สิงหาคม 2564. แหล่งที่มา:

<https://siamrath.co.th/n/158884>.

Krugman, P. *Innovating our way to financial crisis*. The New York Times. 2007